

OFFENTLIGE UDGIFTER 21. august 2023

DEBATINDLÆG

Velfærden er underfinansieret med mere end 20 milliarder kroner siden 2015

Skrevet af

Lars Andersen

Direktør

Det er ingen overraskelse, hvis danskerne føler, at kvaliteten af velfærden er blevet dårligere de seneste år.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Det er ikke overraskende, hvis nogen synes, at velfærden er blevet ringere i de seneste år. Velfærden har nemlig været underfinansieret i forhold til det udgiftsbehov, Finansministeriet har [opgjort](#), og det har betydet [færre medarbejdere per plejkrævende borger](#) og ringere service.

Når Finansministeriet fremskriver udgiftsbehovet til velfærden, er beløbet stigende over tid. Det skyldes dels, at befolkningen vokser og lever længere, dels at udgifterne skal følge med den generelle velstand i samfundet, hvis kvaliteten skal føles tidssvarende. Med andre ord: Hvis vi skal opleve den samme kvalitet i den offentlige sektor over tid, skal vi løbende bruge flere penge på velfærden.

I Finansministeriets fremskrivninger følger udgifterne "det neutrale forløb", hvor der er sat penge af til, at udgifterne til velfærden både kan følge med demografien og velstanden.

” Når pengene til velfærden ikke følger dette udgiftstræk, må man altså enten fravælge at købe moderne, tidssvarende udstyr i det offentlige eller skære i antallet medarbejdere.

Direktør Lars Andersen

I de seneste år har der været politisk opbakning til at lade de offentlige udgifter følge "det demografiske træk". Pengene er fulgt med, når der er blevet flere børn og ældre. Det er glædeligt, at der er kommet en politisk erkendelse af, at vi bliver nødt til at afsætte penge til at dække det ekstra plejebehov, der følger med befolkningsudviklingen. Det er der brug for. [Frem mod 2030](#) bliver vi omkring 120.000 flere ældre over 80 år, og 30.000 flere børn under 7 år.

Knap så meget fokus har der dog været på, at udgifterne også skal følge med velstanden i samfundet, hvis vi vil undgå, at velfærden forfalder. Hvis udgifterne kun havde fulgt det demografiske træk siden 1950'erne, men ikke havde fulgt med velstanden i samfundet, ville der ikke være budget til at købe noget af det moderne udstyr og den moderne medicin, vi bruger i dag. Det ville selvsagt ikke føles tidssvarende.

” *I dag bruger vi 22,5 milliarder kroner mindre hvert år, end det vi skulle have brugt for at opleve samme kvalitet som i 2015.*

Direktør Lars Andersen

Ved at lade de offentlige udgifter følge med den generelle velstand, sikrer man, at de offentlige institutioner kan følge med den teknologiske udvikling. Når der for eksempel kommer nye, moderne behandlingsformer i sundhedsvæsenet, har man mulighed for at indkøbe tidssvarende udstyr. Derudover stiger lønningerne også som hovedregel i samme takt som den generelle velstand i samfundet. Derfor skal budgetterne også følge velstanden i samfundet, hvis man vil fastholde det samme antal medarbejdere.

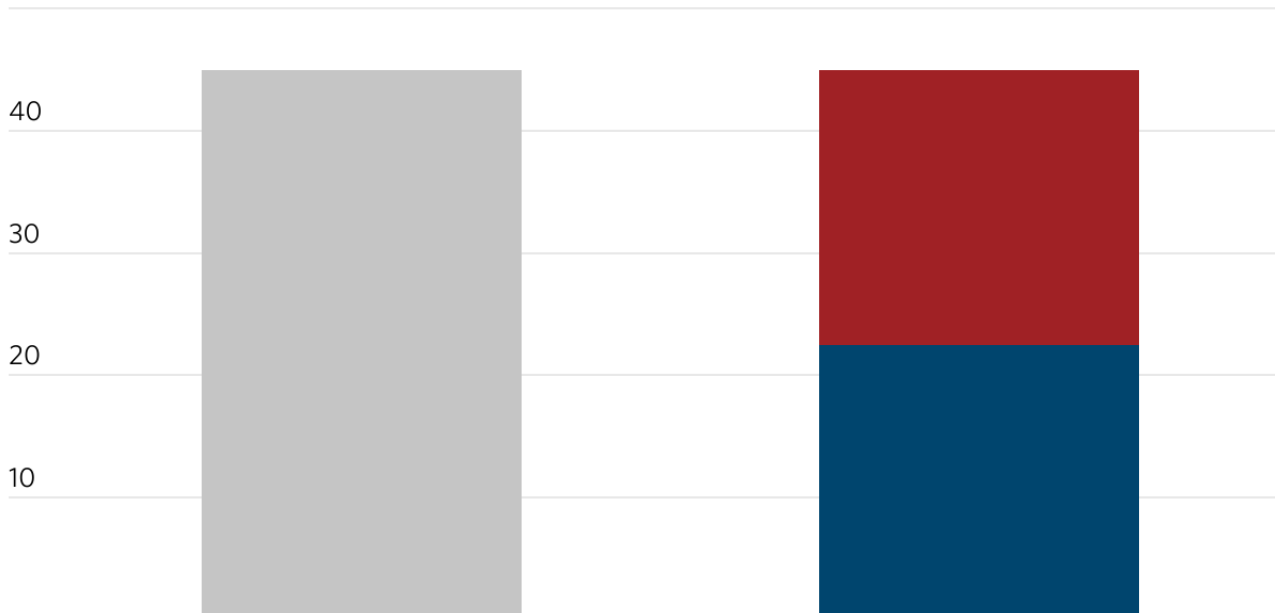
Når pengene til velfærden ikke følger dette udgiftstræk, må man altså enten fravælge at købe moderne, tidssvarende udstyr i det offentlige eller skære i antallet medarbejdere. Det er præcis, hvad der er sket de seneste år. Antallet af medarbejdere per plejkrævende borger er dalet. Og i for eksempel forsvaret er kaserne og materiel i en ringe forfatning.

Kun halvdelen af stigningen i udgiftsbehovet til velfærd er dækket siden 2015

Figuren viser udgiftsbehovet opgjort af Finansministeriet sammenlignet med den faktiske vækst i det offentlige forbrug for perioden 2015-2023.

■ Udgiftsbehov, 2015-2023 ■ Faktisk vækst, 2015-2023 ■ Underfinansiering, 2015-2023

50 mia. kr.

Anm.: Tallene er korrigeret for midlertidige covid-19-udgifter.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet

Siden 2015 er de offentlige budgetter skrumpet i forhold til det udgiftsbehov Finansministeriet havde opgjort, og i dag bruger vi 22,5 milliarder kroner mindre hvert år, end det vi skulle have brugt for at opleve samme kvalitet som i 2015. Det hænger sammen med, at der i samme periode er givet betydelige skattelettelser, som har reduceret budgettet. Der er altså intet overraskende i, at mange har en oplevelse af, at velfærden er blevet dårligere de seneste år.

Den gode nyhed er, at der er et stort økonomisk råderum i de kommende år, og at skatteindtægterne løbende vil stige, i takt med at indkomsterne i samfundet stiger. Derfor har vi også mulighed for at rette op på den reducerede velfærd og finansiere en ordentlig service i fremtiden. Men det forudsætter, at politikere bruger pengene fra det øgede økonomiske råderum på velfærd frem for skattelettelser.